

V Bruselu dne 7.10.2020
COM(2020) 620 final

ANNEX 2

PŘÍLOHA

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Unie rovnosti:
strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů**

{SWD(2020) 530 final}

SOUBOR UKAZATELŮ

Obecným cílem tohoto souboru ukazatelů je sledovat pokrok v plnění cílů strategického rámce EU pro rovnost, začlenění a účast Romů. Aby mohl být tento obecný cíl splněn, musí členské státy provést řadu opatření v prioritních oblastech, z nichž každá má specifický horizontální nebo odvětvový cíl.

Soubor ukazatelů, které mají být použity pro měření pokroku při dosahování těchto cílů, byl vypracován v rámci pracovní skupiny pro ukazatele a podávání zpráv v souvislosti s rovností, začleněním a účastí Romů koordinované Agenturou EU pro základní práva (*EU Agency for Fundamental Rights*, dále jen „FRA“). Členy pracovní skupiny jsou národní kontaktní místa pro Romy z 20 členských států a zástupci statistických úřadů a Evropské komise. Kromě toho byl soubor sladěn s ukazateli a cíli stanovenými v rámci příslušných iniciativ EU pro období do roku 2030 a s cíli udržitelného rozvoje. Kompletní zpráva je k dispozici na adrese <https://fra.europa.eu/en/news/2020/roma-working-party-consultations-roma-inclusion-monitoring-framework>.

Soubor ukazatelů vychází z modelu ukazatelů „struktura-proces-výsledek“, doporučeného Úřadem vysokého komisaře OSN pro lidská práva pro posuzování souladu se standardy v oblasti lidských práv. Tento model umožňuje posouzení:

- a) zavedených právních a politických rámců (strukturální ukazatele);
- b) konkrétních intervencí k jejich provedení (ukazatele procesů);
- c) dosažených výsledků z pohledu nositelů práv (ukazatele výsledků).

Strukturální ukazatele: Unijní a vnitrostátní právní rámce a strategie zavedené za účelem zajištění souladu s Listinou základních práv EU (v případě Romů strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů).

Ukazatele procesů: Konkrétní intervence a činnosti (např. programy, projekty, opatření) zavedené za účelem splnění cílů vnitrostátních strategických rámců týkajících se Romů provedením zmíněných právních a politických ustanovení.

Ukazatele výstupů nebo výsledků: Situace v praxi a případné změny v požívání základních práv jednotlivci se specifickými vlastnostmi, například etnickým původem v případě Romů. Jedná se převážně o běžné ukazatele používající údaje, které lze rozdělit do různých kategorií na základě etnického původu, pohlaví a věku. V členských státech, kde tyto údaje nejsou k dispozici, lze místo nich použít sociálně-ekonomické údaje. Ukazatele by měly být v souladu s ukazateli strategie Evropa 2020 a jakýmkoli jinými ukazateli pro období po roce 2020 týkajícími se chudoby a sociálního vyloučení, stejně jako s oblastmi odvětvových politik, které plní cíle evropského pilíře sociálních práv, jako je vzdělávání, zdravotní péče a zaměstnanost.

CÍLE, HLAVNÍ UKAZATELE A OPATŘENÍ

Monitorovací rámec byl navržen výslovně za účelem sledování pokroku při plnění cílů politik. Cíle se odrážejí v ukazatelích výsledků (hlavních a vedlejších) a mohou představovat požadovaný stav, kterého by členské státy v jednotlivých oblastech rovnosti, začlenění a účasti Romů chtěly dosáhnout do roku 2030. Rámec vychází z pokynů Komise ke zlepšování právní úpravy¹, strategického rámce EU pro rovnost, začlenění a účast Romů a z návrhu doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů. Většina ukazatelů výsledků vychází z průzkumů, ale měly by být doplněny administrativními údaji, např. pokud jde o infrastrukturu, rezidenční segregaci apod.

Hlavní ukazatele: Tyto ukazatele výsledků jsou založeny na průzkumech a jsou povinné pro všechny členské státy, v nichž jsou potřebné údaje dostupné nebo je lze v budoucnu získat. V zemích, v nichž neprobíhá shromažďování kvantitativních údajů (rozdělených podle etnického původu nebo zástupných údajů), by mělo být zváženo shromažďování kvalitativních údajů a stanovení cílů v souvislosti s ukazateli procesů (viz níže).

¹Evropská komise (2017): [Pokyny ke zlepšování právní úpravy. Pracovní dokument útvarů](#). Brusel, 7. července 2017. SWD(2017) 350.

Vedlejší ukazatele výsledků: Jedná se o kontextové ukazatele, které doplňují hlavní ukazatele pro daný cíl. Členské státy si mohou zvolit, zda tyto ukazatele využijí, či nikoliv.

Povinnost využít ukazatele a povinnost shromažďovat údaje pro ukazatele není jedna a tatáž. Témata segregace ve vzdělávání, přístupu k tekoucí vodě či rodných listů jsou například v některých zemích relevantnější než v jiných. Některé vedlejší ukazatele, například pokrytí zdravotním pojištěním, se navíc mohou stát hlavními ukazateli, pokud jsou pro daný stát zvláště relevantní.

Ukazatele procesů: kombinace právních a ekonomických skutečností, druhů opatření, kapacity prováděcích subjektů a míry zapojení romských komunit a organizací občanské společnosti. Členské státy si mohou zvolit, zda ukazatele a oblasti politické intervence ve svém strategickém rámci použijí.

Tabulka 1: Přehled hlavních cílů ukazatelů EU týkajících se rovnosti, začlenění a účasti Romů

	<i>Horizontální cíle</i>		<i>Hlavní ukazatele EU</i>	<i>Relevantní cíl udržitelného rozvoje</i>
1	Předcházet protiromskému smýšlení a diskriminaci² a bojovat proti nim	1	Podíl osob, které si v posledních 12 měsících v některé z oblastí pokrytých v průzkumu připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Cíl 10.3.1 Cíl 16.b.1
		2	Podíl osob z obecné populace, jimž je nepříjemné mít za sousedy Romy	
2	Snížit chudobu a sociální vyloučení	3	Míra ohrožení chudobou (příjem nižší než 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu po sociálních transferech)	Cíl 1.2.1
		3.1	Děti mladší 18 let ohrožené chudobou	Cíl 1.2.2
		4	Podíl osob žijících v domácnosti postižené silnou materiální deprivací (nemohou si dovolit 4 z 9 položek, např. potraviny, pozvání přátel apod.)*	Cíl 1
		4.1	Děti mladší 18 let trpící silnou materiální deprivací*	Cíl 1
3	Podpořit účast prostřednictvím posílení postavení, spolupráce a důvěry	4	Podíl osob, které si v posledních 12 měsících připadaly diskriminovány (v jakékoli oblasti) a oznámily poslední případ diskriminace kvůli svému romskému původu	
		5	Ukazatele aktivního občanství a účasti – JE TŘEBA VYPRACOVAT	
	<i>Odvětvové cíle</i>		<i>Hlavní ukazatele EU</i>	<i>Relevantní cíl udržitelného rozvoje</i>
4	Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu inkluzivnímu všeobecnému vzdělávání	6	Podíl dětí ve věku od 3 let do zahájení povinné školní docházky, které se účastní předškolního vzdělávání a péče	Cíl 4.2.2
		7	Podíl osob ve věku 20–24 let, které mají ukončené alespoň vyšší střední vzdělání	Cíl 4.3
		8	Podíl dětí ve věku 6–15 let, které navštěvují školy, kde jsou podle respondentů „všichni nebo většina spolužáků romského původu“ (pouze ve vybraných zemích)	
5	Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu a udržitelnému placenému zaměstnání	9	Podíl osob ve věku 20–64 let, které svou hlavní činnost samy označily jako „placenou práci“ (zahrnující práci na plný úvazek, zkrácený úvazek, práci <i>ad hoc</i> , samostatnou výdělečnou činnost a příležitostnou práci nebo práci v uplynulých čtyřech týdnech)	Cíl 8.5

² Mezi operativní cíle v rámci tohoto horizontálního cíle patří boj proti diskriminaci, obtěžování, trestným činům z nenávisti a verbálním projevům nenávisti vůči Romům; podpora informovanosti o romské historii, kultuře, uznání a usmíření.

		10	Podíl mladých lidí ve věku 15–29 let***, jejichž aktuální hlavní činností není „zaměstnání, vzdělávání ani odborná příprava“ (NEET)	Cíl 8.6.1
		11	Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů: rozdíl v poměru placené práce mezi ženami a muži ve věku 20–64 let	Cíl 8.5
6	Zlepšit zdravotní stav Romů a posílit účinný rovný přístup ke kvalitní zdravotní péči a sociálním službám	12	Rozdíl ve střední délce života při narození (obecná populace vs. Romové)	
		13	Podíl osob s omezeným přístupem ke zdravotním a sociálním službám – JE TŘEBA VYPRACOVAT	
7	Zlepšit účinný rovný přístup k vhodnému, desegregovanému bydlení a základním službám ³	14	Podíl osob postižených deprivací v oblasti bydlení (bydlení v příliš tmavém bytě, s děravou střechou / vlhkými zdmi, podlahami, bez vany/sprchy, bez toalety uvnitř)	Cíl 11.1
		15	Podíl osob žijících v domácnosti, která nedisponuje minimálním počtem místností podle definice přeplněnosti Eurostatu	
		16	Podíl osob žijících v domácnosti bez tekoucí vody uvnitř bytové jednotky (pouze ve vybraných zemích)	Cíl 6.1.1

Údaje agentury FRA použité pro ukazatele lze členit podle **pohlaví, věku, DEURBA**

*V rámci budoucího podávání zpráv o cílech udržitelného rozvoje pro obecnou populaci bude nahrazeno ukazatelem sociální a materiální deprivace (Eurostat [ilc_mdsd07]) a příslušným ukazatelem pro děti.

**Aktuální údaje z průzkumů agentury FRA pokrývají pouze věkovou skupinu 16–29 let.

ZÁSTUPNÉ UKAZATELE

V zemích, kde shromažďování údajů o etnickém původu není možné, lze využít zástupné údaje vycházející například ze sociálně-ekonomických údajů. Údaje lze shromažďovat v osadách a územních jednotkách označených jako segregované nebo s vysokým podílem zranitelných osob. Základním předpokladem by mělo být, že populace v těchto lokalitách zahrnuje vysoký podíl Romů nebo je silně vnímána jako romská, a tudíž náchylná k sociálnímu vyloučení a diskriminaci. Je třeba upozornit na nebezpečí, že při využití těchto zástupných údajů se může shromažďování údajů omezit pouze na nejvíce marginalizované skupiny a ti, kteří nejsou ekonomicky znevýhodněni, ale přesto se v každodenním životě nebo když prozradí svou totožnost potýkají s důsledky protiromského smýšlení, mohou být opomenuti. V takových případech je důležité doplnit zástupné údaje kvalitativními a administrativními údaji z výzkumu a z konzultací s organizacemi občanské společnosti, vnitrostátními orgány pro lidská práva a místními orgány. Pokud kvantitativní údaje chybí, jsou země přesto vybízeny, aby shromažďovaly kvalitativní údaje na úrovni ukazatelů procesů.

Údaje pro kvalitativní ukazatele procesů mohou pocházet z různých zdrojů. Od roku 2016 podávají členské státy Komisi pomocí harmonizované online šablony zprávy o ukazatelích procesů souvisejících s významnými oblastmi politiky zahrnutými v doporučení Rady z roku 2013. Přestože lze tyto údaje z jednotlivých zemí srovnávat, představují jen malou část informací týkajících se procesů, které jsou potřebné pro spolehlivé monitorování na úrovni procesů. Druhá složka shromažďování údajů týkajících se procesů, tedy údaje, které odrážejí specifika problémů se začleňováním Romů a opatření k jejich řešení v jednotlivých členských státech, je pro vývoj spolehlivých vnitrostátních systémů monitorování stejně důležitá, a tudíž je klíčem k úspěšným vnitrostátním strategickým rámcům týkajícím se Romů. Kromě toho se doporučuje, aby do procesu monitorování a do vývoje vnitrostátních systémů shromažďování údajů a monitorování byla zapojena romská občanská společnost. Pokyny ohledně zlepšení

³ Jako je tekoucí voda, odpovídající hygienické zařízení, sběr odpadu a nakládání s ním, elektřina, plyn, přístup k dopravě, finanční služby a digitální komunikace (v souladu se zásadou 20 evropského pilíře sociálních práv). Operativním cílem v rámci tohoto odvětvového cíle je podpora environmentální spravedlnosti a boj proti zhoršování stavu životního prostředí.

shromažďování a používání údajů o rovnosti poskytla podskupina skupiny EU na vysoké úrovni pro otázky nediskriminace, rovnosti a rozmanitosti zaměřená na údaje o rovnosti⁴.

V roce 2016 začaly členské státy v souladu s doporučením Rady z roku 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů podávat Komisi zprávy o ukazatelích procesů. Tato činnost bude pokračovat v rámci pracovní skupiny agentury FRA pro ukazatele a podávání zpráv.

HORIZONTÁLNÍ CÍLE

Cíl 1: Předcházet protiromskému smýšlení a diskriminaci a bojovat proti nim

Hlavní ukazatele:	Obecná populace
1) Podíl osob, které si v posledních 12 měsících v některé z oblastí pokrytých v průzkumu připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Potenciálně průzkum o základních právech ⁵ Cíle 10.3.1 a 16.b.1
2) Podíl osob z obecné populace, jimž je nepříjemné mít za sousedy Romy	Průzkum o základních právech

Cíl 1-a: Boj proti diskriminaci, obtěžování, trestným činům z nenávisti a nenávistným výrokům namířeným proti Romům

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které se během 12 měsíců před provedením průzkumu setkaly kvůli svému romskému původu alespoň pětkrát s obtěžováním motivovaným nenávistí	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech Cíl 10.3.1 Cíl 16.b.1
Podíl osob ve věku 16 let a starších (ze všech respondentů), které byly kvůli svému romskému původu v posledních 12 měsících fyzicky napadeny	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech Cíl 16.1.3

Ukazatele procesů pro cíl 1-a: Boj proti diskriminaci, obtěžování, trestným činům z nenávisti a nenávistným výrokům namířeným proti Romům
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
- vnitrostátní strategické rámce pro rovnost, začlenění a účast Romů či související soubory politických dokumentů výslovně uvádějí opatření zaměřená na potírání protiromského smýšlení, - národní akční plán k provádění vnitrostátního strategického rámce daného členského státu EU týkajícího se Romů navrhuje konkrétní opatření k řešení protiromského smýšlení a diskriminace, - orgány pro rovné zacházení pravidelně monitorují, zda jsou vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů v souladu se směrnicí o rasové rovnosti a rámcovým rozhodnutím Rady o boji proti některým formám rasismu a xenofobie, a zaznamenávají případy diskriminace Romů, - v souvislosti s bojem proti diskriminaci se pravidelně vypracovávají a zveřejňují zprávy a průzkumy, - protiromské smýšlení je uznáno v právních rámcích, politikách, politických dokumentech členských států a v jejich opatřeních k provádění politik, - protiromské smýšlení je uvedeno jako jedna z kategorií při zaznamenávání údajů o trestných činech z nenávisti, - jsou přiděleny finanční prostředky na konkrétní opatření k řešení protiromského smýšlení a diskriminace, - obce s významným podílem romské populace mají na svém úřadě vyčleněnou jednu nebo několik

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/final_guidelines_4-10-18_without_date_july.pdf

⁵ Průzkum agentury FRA o základních právech.

zvláštních pozic romských radních.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti
- je zaveden veřejně přístupný systém pro monitorování soudních řízení a stížností na případy protiromského smýšlení podaných vnitrostátním orgánům pro rovné zacházení, - je zaveden veřejně přístupný systém pro monitorování případů a výskytu diskriminace, nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti namířených proti Romům a jejich oznamování vnitrostátním orgánům pro rovné zacházení nebo úřadu ombudsmana, státním zástupcům či policii a tento systém je funkční, - je zaveden systém školení policistů na téma nediskriminace a uznávání trestných činů motivovaných předsudky se zvláštními moduly zaměřenými na diskriminaci Romů, - členské státy přidělují Romům vysílací čas ve veřejnoprávních sdělovacích prostředcích, - členské státy realizují informační kampaně, - jsou zavedeny nástroje pro oznamování nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti a tyto nástroje jsou snadno přístupné, - jsou pořádány iniciativy/školení za účasti společností působících v oblasti IT (jako jsou Google, Facebook, Twitter apod.) zaměřené na lepší identifikaci protiromského obsahu na platformách sociálních médií, - jsou pořádány iniciativy/školení pro provozovatele sdělovacích prostředků zaměřené na zachycení a řešení případů protiromského smýšlení a nenávistných výroků.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
- romské organizace občanské společnosti se aktivně podílejí na vývoji konkrétních opatření k řešení protiromského smýšlení a diskriminace, - romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v rámci něhož se provádí konkrétní opatření zaměřená na řešení protiromského smýšlení a diskriminace, - romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků provedených opatření.

Cíl 1-b: Podporovat povědomí o romské historii, kultuře, uznání a usmíření

Ukazatele výsledků: Vedlejší (volitelné): V této oblasti zatím nebyly vypracovány žádné ukazatele, ale mezi tematické oblasti vhodné pro vypracování těchto ukazatelů patří:
- povědomí obecné populace o tom, že Romové jsou uznanou národnostní menšinou, - povědomí obecné populace o romské historii, literatuře, umění, kultuře, hudbě a politice, - zapojení obecné populace do romských kulturních festivalů a jiných veřejných akcí, - povědomí obecné populace o tom, že romský jazyk je neteritoriálním jazykem uznaným v Chartě regionálních či menšinových jazyků Rady Evropy, - povědomí obecné populace o romských obětech holokaustu.

Ukazatele procesů pro cíl 1-b: Podporovat povědomí o romské historii, kultuře, uznání a usmíření
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
- vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů či související politické dokumenty výslovně uvádějí opatření s ukazateli a cíli na podporu povědomí o romské historii a kultuře, - jsou uznány romské oběti holokaustu a součástí oficiálního kalendáře státních svátků jsou dny k uctění jejich památky, - existují pomníky nebo památníky věnované romským obětem holokaustu, - je uznán příspěvek romských osobností k historii členského státu a je zahrnut v oficiálním kalendáři státních svátků, - romská historie, kultura a umění jsou součástí oficiálních osnov ve školách, na univerzitách a

součástí vysokoškolských studijních programů, • romské kulturní iniciativy jsou zahrnuty v příslušných celostátních kalendářích obecných kulturních událostí, • existují a fungují odborné komise pro protiromské smýšlení (komise pro pravdu, uznávání a usmíření), jejichž cílem je zajistit hlubší porozumění překážkám a mechanismům vyloučení v daném členském státě, • jsou zavedeny struktury potřebné k uplatňování Evropské charty regionálních či menšinových jazyků Rady Evropy, • v rámci určených vládních poradních orgánů probíhá pravidelná výměna informací k tématům souvisejícím s romským uměním, kulturou a historií, které mají být zohledněny v politice, • je k dispozici roční státní rozpočet, z něhož jsou přidělovány prostředky na podporu romských kulturních organizací, které prosazují romskou kulturu, • je k dispozici roční státní rozpočet, z něhož jsou přidělovány prostředky na místní romské sdělovací prostředky (tištěné, online, TV, rozhlas), • je k dispozici městský a místní rozpočet, z něhož jsou přidělovány prostředky na místní romské sdělovací prostředky a podporu romského umění a kultury, • ministerstva a státní orgány příslušné pro otázky mládeže mají oddělení výslovně pověřená začleňováním mladých Romů a budováním kapacit organizací romské mládeže.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti • ve školách se učí o romské historii a kultuře, • ve školách se nabízí bezplatná výuka romského jazyka, • učitelé a zaměstnanci škol jsou vyškoleni v oblasti inkluzivního vzdělávání a rozmanitosti, • učitelé a zaměstnanci škol jsou vyškoleni v oblasti romské kultury a historie, včetně holokaustu Romů, • úředníkům, učitelům, policistům apod. jsou nabízeny možnosti vzdělávání v oblasti romského umění, kultury a historie, • je k dispozici přidělený vysílací čas ve veřejnoprávních sdělovacích prostředcích vyhrazený pro romské umění a kulturu, • je k dispozici přidělený vysílací čas ve veřejnoprávních sdělovacích prostředcích vyhrazený pro zprávy v romském jazyce, • na festivalech je vyhrazen čas pro možná vystoupení zaměřená na romskou kulturu, a to s podporou z veřejných zdrojů, • v oficiálních sdělovacích prostředcích a tisku se zvyšuje poměr pozitivních k negativním obrazům Romů.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu • probíhají konzultace s organizacemi občanské společnosti ohledně potřeby přidělit prostředky z rozpočtu členského státu na podporu romského umění a kultury, • vládní poradní orgány poskytující zpětnou vazbu ohledně přidělování prostředků ze státního rozpočtu na podporu vnitrostátních strategických rámců týkajících se Romů mohou předkládat návrhy na projekty týkající se romského umění a kultury, • ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti a s Romy, kteří přežili holokaust, a/nebo jejich potomky jsou vyvíjena konkrétní opatření na podporu romského umění, kultury a vzpomínkových událostí, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na procesu rozhodování o vývoji konkrétních opatření na podporu romského umění a kultury a o přidělení finančních prostředků na tato opatření, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků opatření provedených v rámci tohoto operativního cíle.

Cíl 2: Snížit chudobu a sociální vyloučení

Hlavní ukazatele:	Obecná populace:
--------------------------	-------------------------

3) Míra ohrožení chudobou (příjem nižší než 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu po sociálních transferech)	Eurostat [ilc_li02] Cíl 1.2.1
3.1) Děti mladší 18 let ohrožené chudobou	Eurostat [ilc_li02] Cíl 1.2.2
4) Podíl osob žijících v domácnosti postižené silnou materiální deprivací⁶ (nemohou si dovolit 4 z 9 položek, např. potraviny, pozvání přátel apod.)	Eurostat [ilc_mddd11] Cíl 1
4.1) Děti mladší 18 let trpící silnou materiální deprivací	Eurostat [ilc_mddd11] Cíl 1

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob žijících v domácnosti, která si nemůže dovolit každý druhý den jídlo s masem, kuřetem nebo rybou (nebo ekvivalentní vegetariánské jídlo)	Eurostat [ilc_mdcs03]
Podíl osob žijících v domácnosti, kde šel v uplynulém měsíci alespoň jeden její člen spát hladový, protože nebyl dostatek peněz na potraviny	Nepoužije se / průzkum o základních právech
Podíl dětí ve věku 0–17 let žijících v domácnosti, kde šel v uplynulém měsíci alespoň jeden její člen spát hladový, protože nebyl dostatek peněz na potraviny	Nepoužije se / průzkum o základních právech
Podíl osob žijících v domácnosti, která je jen (velmi) obtížně schopna vyjít s penězi	Eurostat [ilc_mdcs09]
Podíl osob, které nemají zřízený bankovní účet	Nepoužije se / průzkum o základních právech

Ukazatele procesů pro horizontální cíl 2: Snížit chudobu a sociální vyloučení
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
• vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů či související politické dokumenty výslovně uvádějí opatření s ukazateli a cíli týkajícími se snížení chudoby a sociálního vyloučení Romů, s výslovným důrazem na chudobu dětí, • pokyny k realizaci sociální ochrany a podpory obsahují ustanovení proti diskriminaci s cílem zajistit rovný přístup pro Romy, • je zaveden mechanismus zaručující přístup k bankovnímu účtu, • jsou poskytovány bankovní záruky za mikroúvěry pro domácnosti s nízkými příjmy.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti
• je zaveden potravinový a výživový program pro školní děti, • jsou poskytována školení pro pracovníky sociálních služeb zaměřená na řešení diskriminace a protiromského smýšlení, • jsou prováděna konkrétní vnitrostátní opatření, jejichž cílem je zohlednit mezigenerační chudobu a potřebu podpořit romské děti a jejich rodiny v oblastech vzdělávání, bydlení, zdravotní péče a snížení chudoby, • jsou poskytována školení zaměřená na finanční gramotnost a podporu finančního začlenění.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
• jsou zavedena opatření, jejichž cílem je zajistit zapojení Romů do přípravy politických opatření v oblasti sociálního začleňování / snižování chudoby, • konkrétní opatření v oblasti snižování chudoby a sociálního začleňování (zejména opatření zacílená

⁶ V rámci budoucího podávání zpráv o cílech udržitelného rozvoje pro obecnou populaci bude nahrazeno ukazatelem sociální a materiální deprivace (Eurostat [ilc_mdcs07]) a příslušným ukazatelem pro děti.

na Romy vystavené vysokému riziku marginalizace) jsou vyvíjena ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti,

- intervence v oblasti snižování chudoby a sociálního začleňování (zejména opatření zacílená na Romy vystavené vysokému riziku marginalizace) jsou prováděny za účasti organizací romské komunity,
- romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na snížení chudoby a sociálního vyloučení (zejména opatření zacílená na Romy vystavené vysokému riziku marginalizace),
- romské organizace občanské společnosti se zapojují do monitorování výsledků opatření provedených za účelem snížení chudoby a sociálního vyloučení (zejména opatření zacílených na Romy vystavené vysokému riziku marginalizace),
- vládní a správní orgány (na ústřední a místní úrovni) zohledňují ve svých rozhodovacích procesech informace od romské občanské společnosti, podniků a průmyslu, akademické obce a z výzkumu týkající se sociálního začleňování / snižování chudoby.

Cíl 3: Podpořit účast prostřednictvím posílení postavení a budování spolupráce a důvěry ve veřejné instituce

Hlavní ukazatel:	Obecná populace
5) Podíl osob, které si v posledních 12 měsících připadaly diskriminovány (v jakékoli oblasti) a oznámily poslední případ diskriminace kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
6) Ukazatel aktivního občanství a účasti – JE TŘEBA VYPRACOVAT	Potenciálně průzkum o základních právech

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které NEOZNÁMILY poslední případ obtěžování kvůli svému romskému původu (ze všech osob, které se setkaly s obtěžováním)	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které NEOZNÁMILY poslední případ fyzického napadení kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech Cíl 16.3.1
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které někdy slyšely alespoň o jednom z orgánů pro rovné zacházení, národní instituci pro lidská práva nebo úřadu ombudsmana	Potenciálně průzkum o základních právech
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které důvěřují policii	Eurostat [Ilc_pw03]
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které důvěřují soudnímu systému	Eurostat [Ilc_pw03]
Další ukazatele související s účastí, které je třeba vypracovat: Podíl osob, které jsou zaměstnány ve veřejných službách (kategorie NACE ⁷ O) Podíl osob, které jsou zaměstnány jako odborníci nebo manažeři (ISCO ⁸ 8+9) Podíl osob, které hlasovaly v (posledních) vnitrostátních volbách	Eurostat [lfsa_eisn2]

Ukazatele procesů pro horizontální cíl 3: Podpořit účast prostřednictvím posílení postavení, spolupráce a důvěry
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
- vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů či související politické dokumenty výslovně uvádějí opatření s ukazateli a cíli na podporu účasti prostřednictvím posílení postavení, spolupráce a důvěry, - nevládní organizace na místní a komunitní úrovni se podílejí na koordinovaném celounijním občanském dohledu nad prováděním strategií, - zástupci romských organizací občanské společnosti jsou pravidelně zváni, aby se coby řádní členové účastnili národních monitorovacích výborů fondů EU, - v obcích s vysokým podílem Romů v populaci je funkce romských mediátorů oficiální pozicí v místní správě, - obce s vysokým podílem Romů v populaci mají na svém úřadě vyčleněnou jednu nebo několik zvláštních pozic romských radních, - hlavní politické strany se zavázaly, že na volitelné pozice svých kandidátních listin pro volby do

⁷ NACE je zkratka používaná od roku 1970 k vymezení statistických klasifikací různých ekonomických činností v Evropské unii; <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/NACE>

⁸ Mezinárodní klasifikace zaměstnání (ISCO); <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/>

parlamentu a regionálních/obecních zastupitelských orgánů zařadí romské kandidáty, • města a obce s vysokým podílem Romů v populaci začleňují do svého institucionálního uspořádání romské poradní orgány nebo koordinátory romské politiky s cílem provádět politiku začleňování Romů, • existuje specializovaná agentura, jejímž úkolem je zvýšit důvěru a posílit postavení Romů, a tato agentura efektivně funguje, • vnitrostátní orgány pro lidská práva, úřad ombudsmana a orgán pro rovné zacházení pravidelně konzultují občanskou společnost ohledně situace Romů a/nebo do pravidelných konzultací zapojují romskou občanskou společnost, • mechanismus právní podpory k řešení případů protiromského smýšlení disponuje nezbytnými finančními prostředky, aby mohl efektivně fungovat, • jsou zavedeny mechanismy, které zajišťují a podporují zapojení romských/proromských organizací občanské společnosti do koordinovaného monitorování provádění vnitrostátních strategických rámců týkajících se Romů a monitorování a oznamování nenávistných výroků na internetu, • je přidělen rozpočet na podporu projektů občanské společnosti zaměřených na posílení postavení Romů a budování spolupráce a důvěry ve veřejné instituce, • je přidělen rozpočet na informační kampaně, jejichž cílem je prolomit stereotypy namířené proti Romům.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti
• procento oznámených případů, které skončily soudním řízením, • školení odpovědných subjektů zaměřená na protiromské smýšlení a boj proti diskriminaci.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
• ve vnitrostátních strategických rámcích týkajících se Romů jsou výslovně definovány mechanismy na podporu zapojení Romů do přípravy, provádění a monitorování politik na vnitrostátní úrovni, • existují mechanismy, které podporují zapojení Romů do přípravy, provádění a monitorování jakýchkoli politik, které mají dopad na jejich situaci na místní úrovni, • Romové se účastní činnosti mediálních rad, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků opatření provedených v rámci tohoto horizontálního cíle, • Romové zaujímají řídicí pozice nebo pozice s rozhodovacími pravomocemi v organizacích provádějících činnosti v oblasti začleňování Romů, • Romové jsou zaměstnáváni v národních kontaktních místech pro Romy a jiných orgánech souvisejících se začleňováním Romů, • byly vytvořeny místní plány (v souladu s vnitrostátními strategickými rámci týkajícími se Romů) a místní orgány je provádějí ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti, a to zejména s těmi, které působí na místní úrovni.

ODVĚTVOVÉ CÍLE

Cíl 4: Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu inkluzivnímu všeobecnému vzdělávání

Hlavní ukazatel:	Obecná populace
7) Podíl dětí ve věku od 3 let do zahájení povinné školní docházky, které se účastní předškolního vzdělávání a péče	Eurostat [sdg_04_30] Cíl 4.2.2
8) Podíl osob ve věku 20–24 let, které mají ukončené alespoň vyšší sekundární vzdělání	Eurostat [edat_lfs_9903] Cíl 4.3
9) Podíl dětí ve věku 6–15 let, které navštěvují školy, kde jsou podle respondentů „všichni nebo většina spolužáků romského původu“ (pouze ve vybraných zemích)	Nepoužije se

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl dětí ve věku povinné školní docházky (5–18 let), které se účastní vzdělávání, členové domácnosti (v závislosti na dané zemi)	Nepoužije se
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které si při kontaktu s představiteli škol (v pozici rodiče/opatrovníka či studenta) v posledních 12 měsících připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Osoby ve věku 18–24 let, které předčasně ukončily vzdělávání a odbornou přípravu	Eurostat [edat_lfse_14]
Podíl osob ve věku 30–34 let, které mají ukončené terciární vzdělání	Eurostat [t2020_41]
Výskyt šikany/obtěžování dětí ve škole motivované nenávisť (kvůli jejich romskému původu) v posledních 12 měsících, ze všech respondentů, kteří jsou rodiči/opatrovníky dětí ve školním věku	Nepoužije se / průzkum o základních právech
Dále je třeba vypracovat: • Podíl dětí ve školním věku žijících v domácnosti bez počítače • Podíl dětí ve školním věku žijících v domácnosti bez přístupu k internetu • Podíl mladých Romů ve věku 16–24 let žijících v domácnosti bez počítače • Podíl mladých Romů ve věku 16–24 let žijících v domácnosti bez přístupu k internetu	

Ukazatele procesů pro cíl 4: Zvýšit účinnou účast Romů na kvalitním inkluzivním všeobecném vzdělávání
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury • vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů předpokládají monitorování inkluzivity obecných politik v oblasti vzdělávání, • je zaveden celostátní/regionální program desegregace, • je prováděn národní plán pro předcházení a zabránění nesprávnému diagnostikování, které vede k nevhodnému umístění romských žáků do zvláštních škol, • jsou zavedeny programy pozitivní činnosti zaměřené na zaměstnávání romských učitelů ve všeobecném vzdělávání, • do vzdělávacího systému jsou začleněny funkce romského školního mediátora a asistenta, • vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů odrážejí výslovné záruky a kritéria inkluzivity obecných politik v oblasti vzdělávání, • je zaveden systém, který mladým Romům zaručuje místo v zařízení vyššího středního vzdělávání nebo odborného vzdělávání a podporuje jejich docházku, a to se zaměřením na dívky, • je zaveden systém na podporu Romů, kteří usilují o vyšší vzdělání, prostřednictvím stipendií, mentorování a poradenství, a to se zaměřením na dívky.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti • jsou zavedena opatření k zajištění účinného přístupu Romů ke kvalitnímu inkluzivnímu všeobecnému vzdělávání s dlouhodobým cílem dosažení stejné míry účinného přístupu jako u obecné populace, • existují a fungují záruky, které zajišťují účinný rovný přístup romských dětí k předškolnímu vzdělávání a péči, • jsou poskytována školení pro učitele a jiné pracovníky působící ve vzdělávání zaměřená na

předcházení diskriminaci a protiromskému smýšlení ve vzdělávání, • učitelé jsou vyškoleni, aby zajistili/využívali inkluzivní vzdělávací přístup, • kvalifikovaní pracovníci v běžném vzdělávání poskytují romským žákům individuální pedagogickou podporu, • jsou zavedeny osnovy a učební materiály týkající se romské kultury, historie a jazyka, • jsou zavedena opatření na podporu přístupu romských dětí k mimoškolním, kulturním a volnočasovým aktivitám v multikulturním prostředí, • Romové těží z programů podpory (např. individuální podpora, stipendia a mentorování, mimo jiné v souvislosti s digitální gramotností), • je přidělen rozpočet na boj proti rasismu vůči Romům ve školách, • jsou poskytována stipendia na podporu Romů zapsaných na univerzitách, • mezi programy na univerzitní úrovni patří romologie či romistika, • ve školách se nabízí bezplatná výuka romského jazyka, • jsou zavedena cílená opatření na podporu informálního učení a k potvrzování dovedností nabytých v praxi.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
• jsou zavedena opatření, jejichž cílem je zajistit zapojení Romů do přípravy politických opatření v oblasti vzdělávání, • školní inspekce se podílí na monitorování výsledků opatření provedených v rámci tohoto cíle, • romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na podporu rovného přístupu k vzdělávání (zejména opatření v oblasti boje proti segregaci a podpory inkluzivního vzdělávání na všech úrovních).

Cíl 5: Zlepšit účinný rovný přístup ke kvalitnímu a udržitelnému zaměstnání

Hlavní ukazatel:	Obecná populace
10) Podíl osob ve věku 20–64 let, které svou hlavní činnost samy označily jako „placenou práci“ (zahrnující práci na plný úvazek, zkrácený úvazek, práci <i>ad hoc</i>, samostatnou výdělečnou činnost a příležitostnou práci nebo práci v uplynulých čtyřech týdnech)	Eurostat [lfsa_ergan] Cíl 8.5
11) Podíl mladých lidí ve věku 15–29 let*, jejichž aktuální hlavní činností není „zaměstnání, vzdělávání ani odborná příprava“ (NEET)	Eurostat [edat_lfse_20] Cíl 8.6.1
12) Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů: Rozdíl v odměně za placenou práci mezi ženami a muži ve věku 20–64 let	Eurostat [lfsa_ergan] Cíl 8.5
Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které si v posledních 12 měsících v práci připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které si v posledních 12 měsících při hledání práce připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Další ukazatele týkající se kvality práce, které je třeba vypracovat: smlouvy na dobu neurčitou, kvalifikovaná práce, podíl osob pracujících ve veřejných službách, chudoba pracujících a odborné vzdělávání a příprava	

Ukazatele procesů pro cíl 5: Zvýšit účinnou účast Romů v kvalitním a udržitelném placeném zaměstnání	
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury	
• je zaveden mechanismus na podporu kvalitního zaměstnání pro Romy a využívá nezbytné finanční zdroje, • romské organizace se coby pozorovatelé účastní odborových organizací a tripartitních výborů, • jsou zavedeny programy mentorování a profesního rozvoje na podporu zaměstnávání romských odborníků ve veřejné správě, • jsou zavedeny mechanismy na podporu zaměstnávání Romů jako pracovníků na plný úvazek na úřadech práce a na jiných správních úřadech usnadňujících přístup k zaměstnání, • ve správní struktuře obcí s vysokým podílem Romů v populaci existují pozice romských mediátorů v oblasti zaměstnávání a mediátorů pro mládež, • jsou zavedeny režimy podpory malých romských začínajících podniků a podnikatelských iniciativ.	
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti	
• jsou zavedena opatření zaměřená na podporu podnikání a samostatné výdělečné činnosti Romů, zejména mladých lidí, • jsou zavedena opatření zaměřená na podporu formalizace stávajících neformálních zaměstnání, • jsou zavedena opatření zaměřená na podporu zaměstnávání Romů ve veřejné správě, • programy veřejných prací zaměřené na lokality s vysokým podílem Romů v populaci zahrnují jasně formulované výstupní strategie se složkami získávání dovedností a kvalifikace, • jsou prováděny a zajištěny programy, které podporují první pracovní zkušenosti, pracovní umístění, učňovskou přípravu a profesní rozvoj, zaměřené na mladé Romy, • jsou prováděny programy, které podporují zaměstnavatele prosazující začlenění a rovné příležitosti na pracovišti, • jsou pořádány informační kampaně a školení zaměřená na řešení diskriminace a protiromského smýšlení na trhu práce pro služby zaměstnanosti, odbory a zaměstnavatele, • jsou zavedeny programy mikroúvěrů pro malé podniky, které výslovně cílí na romské komunity, a jsou plně funkční.	
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu	
• jsou zavedena opatření, jejichž cílem je zajistit zapojení Romů do přípravy politických opatření v oblasti zaměstnání, • romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na zvýšení účinné účasti Romů na kvalitním a udržitelném placeném zaměstnání, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků provedených opatření, • vládní a správní orgány (na ústřední a místní úrovni) zohledňují ve svých rozhodovacích procesech v oblasti zaměstnanosti informace od romské občanské společnosti, a zejména od romských podnikatelů a úspěšných romských odborníků.	

*Aktuální údaje podle průzkumů agentury FRA pokrývají pouze věkovou skupinu 16–29 let

Cíl 6: Zlepšit zdravotní stav Romů a jejich účinný rovný přístup ke kvalitním zdravotním službám

Hlavní ukazatel:	Obecná populace
13) Rozdíl ve střední délce života při narození (obecná populace vs. Romové)	Databáze úmrtnosti lidí (HMD) / Eurostat [demo_mlexpec]
14) Podíl osob s omezeným přístupem ke zdravotním a sociálním službám – JE TŘEBA VYPRACOVAT	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které svůj zdravotní stav obecně hodnotí jako „velmi dobrý“ nebo „dobrý“	Eurostat [hlth_silc_01]
Podíl osob ve věku 16 let a starších se zdravotním pojištěním	OECD [ECHI 76]
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které si v posledních 12 měsících připadaly diskriminovány v přístupu ke zdravotním službám kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Je třeba dále vypracovat: Podíl romských žen, kterým se první dítě narodilo před dosažením věku 20 let. Neuspokojená léčebná potřeba.	Eurostat [demo_fordager] Cíl 3.7 Eurostat [SDG_03_60]

Ukazatele procesů pro cíl 6: Zlepšit zdravotní stav Romů a jejich účinný přístup ke kvalitním zdravotním službám
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
• systém mediace ve zdravotnictví je institucionalizován a začleněn do příslušných struktur zdravotní správy, • existuje systém podněcující a podporující perspektivu profesního rozvoje zdravotnických mediátorů, kteří se chtějí stát zdravotnickými pracovníky, • je zaveden systém poskytování služeb preventivní zdravotní péče pro Romy v ghettech a segregovaných/odlehklých osadách, • regionální zdravotní inspektoráty mají zdroje (finanční a lidské) potřebné k zajištění toho, aby celostátní programy očkování a imunizace dětí a seniorů a služby preventivní péče, jako krevní testy a screening rakoviny, dosáhly až k romským komunitám.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti
• jsou zavedeny programy zaměřené na zvyšování povědomí o otázkách zdraví přizpůsobené specifickým zdravotním problémům, jimž Romové čelí (včetně zdravého životního stylu a výživy), • jsou zavedeny programy zdravotní prevence zaměřené na rizikové skupiny, včetně Romů, a jsou funkční, • jsou pořádány informační kampaně na podporu pochopení potřeby očkování, • očkování dětí a seniorů (chřipka) je cenově dostupné a probíhá, • jsou prováděny pravidelné bezplatné preventivní zdravotní prohlídky dětí, s následnými opatřeními pro rizikové skupiny, • jsou zavedeny programy předporodní péče zacílené na znevýhodněné ženy a jsou poskytovány pravidelné předporodní služby, • jsou zavedeny programy sledování zdravotního stavu matky a dítěte zaměřené na děti ve věku 0–3 roky se zvláštním zaměřením na znevýhodněné skupiny, • zdravotnickým pracovníkům jsou pravidelně poskytována školení zaměřená na předcházení diskriminaci a protiromskému smýšlení, • jsou zavedeny informační kampaně v oblasti zdraví zacílené na romské komunity.
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
• jsou zavedena opatření, jejichž cílem je zajistit zapojení Romů do přípravy politických opatření v oblasti zdravotní péče, • konkrétní opatření k řešení problémů v oblasti zdravotní péče jsou vyvíjena ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti, • romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na zlepšení přístupu

Romů ke zdravotním službám, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků opatření provedených v oblasti zdraví, • vládní a správní orgány (na ústřední a místní úrovni) zohledňují ve svých rozhodovacích procesech v oblasti zdravotní péče informace od romské občanské společnosti, zejména od sítí romských zdravotnických mediátorů.
--

Cíl 7: Zlepšit účinný rovný přístup k vhodnému, desegregovanému bydlení a základním službám⁹

Hlavní ukazatel:	Obecná populace
15) Podíl osob postižených deprivací v oblasti bydlení (bydlení v příliš tmavém bytě nebo v bytě s děravou střechou, vlhkými zdmi či podlahami nebo v bytě bez vany/sprchy či toalety uvnitř)	Eurostat [tessi 291]
16) Podíl osob žijících v domácnosti, která nedisponuje minimálním počtem místností podle definice přeplněnosti, kterou poskytl Eurostat	Eurostat [ilc_lvho05a / SDG_11_10] Cíle 1 a 11
17) Podíl osob žijících v domácnosti bez tekoucí vody uvnitř bytové jednotky (pouze ve vybraných zemích)	Eurostat [ilc_mdho05] Cíl 6.1.1
Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl osob žijících v domácnosti bez toalety, sprchy či koupelny uvnitř bytové jednotky	Eurostat [ilc_mdho05 / SDG_06_10] Cíl 6
Podíl osob žijících v obydlích s prosakující střechou, vlhkými zdmi, podlahami nebo základy nebo trouchnivějícími okenními rámy nebo podlahou	Eurostat [SDG_01_60] Cíl 1
Podíl osob žijících v domácnosti, která byla v posledních 12 měsících nucena ubytování nebo tábořiště opustit	Nepoužije se
Podíl osob ve věku 16 let a starších, které si při hledání bydlení v posledních 5 letech připadaly diskriminovány kvůli svému romskému původu	Nepoužije se / potenciálně průzkum o základních právech
Je třeba dále rozpracovat: Rezidenční segregace. Ukazatel (ukazatele) odrážející zeměpisné aspekty situace Romů. Přístup k základním službám a infrastruktuře v dané oblasti (zdravotní služby, veřejná doprava, školy, péče o děti apod.) kvůli vzdálenosti, nákladům, otevírací době či chybějícím službám. Podíl osob s nelegálním či neregulovaným bydlením.	Nepoužije se Nepoužije se

Ukazatele procesů pro cíl 7: Zlepšit účinný přístup Romů k vhodnému, desegregovanému bydlení a základním službám
Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury
• vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů nebo související politické dokumenty obsahují opatření výslovně zaměřená na boj proti rezidenční segregaci, • jsou zavedena jasná pravidla vystěhovávání a tato pravidla jsou účinně uplatňována, aby se zabránilo neoprávněnému vystěhovávání,

⁹ Jako je tekoucí voda, odpovídající hygienické zařízení, sběr odpadu a nakládání s ním, elektřina, plyn, přístup k dopravě, finanční služby a digitální komunikace (v souladu se zásadou 20 evropského pilíře sociálních práv).

• jsou zavedena jasná pravidla vystěhovávání a tato pravidla jsou účinně uplatňována, aby byly chráněny domácnosti s dětmi, • jsou odstraňovány stávající mezery v právní úpravě bydlení, které brání legalizaci neregulovaného bytového fondu v romských čtvrtích, • kritéria způsobilosti a kritéria pro posuzování projektů financovaných EU, které zlepšují infrastrukturu v lokalitách s vysokým podílem Romů v populaci, obsahují konkrétní body pro společnosti, které zaměstnávají Romy nebo jež Romové řídí, • jsou zavedeny politiky, které podněcují a podporují místní svépomocné iniciativy na komunitní úrovni v oblasti bydlení, • je pravidelně posuzována potřeba tábořišť a stanovišť pro karavany, • jsou zavedeny mechanismy, které zajišťují, aby Romové mohli požívat práva na nezávadnou vodu a hygienická zařízení.
Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti
• vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů odrážejí výslovné záruky a kritéria inkluзивity běžných služeb a programů v oblasti bydlení, • jsou zavedena cílená opatření na podporu sociálně znevýhodněných oblastí s cílem zmírnit segregaci, • jsou zavedena cílená opatření se zajištěnými finančními zdroji zaměřená na zlepšení veřejné infrastruktury ve znevýhodněných osadách, což se týká silnic, vody, hygienických zařízení, přístupu k veřejným službám a kanalizace, • jsou zavedeny programy „Housing First“ (Bydlení především), • jsou poskytována školení pro pracovníky služeb v oblasti bydlení a zaměstnance obecních úřadů zaměřená na řešení diskriminace a protiromského smýšlení, • probíhá pravidelné mapování a monitorování znevýhodněných osad a táborů, • probíhá pravidelné monitorování aspektů týkajících se bydlení (počet místních bytových jednotek, které je třeba posoudit).
Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu
• jsou zavedena opatření, jejichž cílem je zajistit zapojení Romů do přípravy politických opatření v oblasti bydlení, • konkrétní opatření k řešení problémů v oblasti bydlení jsou vyvíjena ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti, • intervence v oblasti bydlení zacílené na Romy (zejména na jejich desegregaci) jsou vyvíjeny a prováděny za účasti organizací romské komunity, • romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na zlepšení situace týkající se bydlení, a zejména desegregace, • romské organizace občanské společnosti se podílejí na monitorování výsledků opatření provedených v oblasti bydlení, a zejména desegregace, • vládní a správní orgány (na ústřední a místní úrovni) zohledňují ve svých rozhodovacích procesech v oblasti bydlení informace od romské občanské společnosti, a zejména od sítí romských zdravotnických mediátorů a mediátorů v oblasti vzdělávání.

Cíl 7-a: Boj proti zhoršování stavu životního prostředí, prosazování environmentální spravedlnosti

Ukazatele výsledků Vedlejší (volitelné)	
Ukazatel	Obecná populace
Podíl Romů žijících v domácnosti, jejíž ubytování je spojeno s těmito problémy: znečištění, špína nebo jiné problémy týkající se životního prostředí v oblasti, jako např.: kouř, prach, nepříjemný zápach či znečištěná voda	Eurostat [ilc_mddw02]
Ukazatele výsledků: Vedlejší (volitelné): V této oblasti zatím nebyly vypracovány žádné	

ukazatele, ale mezi vhodné tematické oblasti by mohlo patřit:

Vystavení podmínkám životního prostředí, které jsou nebezpečné a spojené se zdravotními riziky:

- život v oblastech náchylných k přírodním katastrofám (dle typu katastrofy – říční povodně, příválové povodně, sesuvy půdy atd.),
- život v oblastech nebezpečných z hlediska životního prostředí (dle typu – skládky nebo smetiště, opuštěné průmyslové zóny, doly apod.),
- vystavení nebezpečným faktorům (dle typu – život ve znečištěných oblastech, závislost na neupravených a znečištěných vodních zdrojích, vystavení toxickým emisím, elektromagnetickému záření apod.),
- výkon nebezpečných povolání, včetně práce na skládkách, s odpadními kontejnery apod., bez náležité ochrany,
- život v oblastech bez infrastruktury, jako je nezávadná pitná voda, čištění odpadních vod, zpevněné silnice, sběr odpadu atd.,
- podíl domácností vytápějících své obydlí spalováním tuhého odpadu.

Ukazatele procesů pro cíl 7-a: Boj proti zhoršování stavu životního prostředí, prosazování environmentální spravedlnosti**Ukazatel – Aspekt A – Institucionální struktury**

- vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů nebo související politické dokumenty obsahují opatření výslovně zaměřená na boj proti zhoršování stavu životního prostředí a prosazování environmentální spravedlnosti,
- prováděcí pokyny zabezpečují přednostní přístup Romů žijících v oblastech nebezpečných z hlediska životního prostředí k sociálnímu bydlení,
- jsou důsledně prosazovány normy pro bezpečnost bydlení a zabránění životu v nebezpečných podmínkách,
- u nových staveb a tábořišť je prováděno hodnocení životního prostředí,
- jsou zavedeny účinné mechanismy, které zajišťují prosazování ustanovení pracovního práva týkajících se životního prostředí.

Ukazatel – Aspekt B – Konkrétní opatření a činnosti

- jsou zavedena opatření se zajištěnými finančními zdroji zaměřená na přesídlování romských rodin žijících v oblastech nebezpečných z hlediska životního prostředí,
- je prováděno posuzování dopadů politik a ustanovení v oblasti bydlení zaměřených na Romy z hlediska environmentálních faktorů,
- vnitrostátní strategické rámce týkající se Romů řeší dopad politik na životní prostředí a environmentální rizika, jimž Romové čelí.

Ukazatel – Aspekt C – Kvalita rozhodovacího procesu

- konkrétní opatření k řešení problémů v souvislosti s životním prostředím v oblastech, kde Romové žijí (zejména v segregovaných romských komunitách), jsou vyvíjena ve spolupráci s romskými organizacemi občanské společnosti a romskými obyvateli dotčených lokalit,
- intervence v oblasti bezpečného a udržitelného životního prostředí zacílené na Romy (zejména v segregovaných romských komunitách) jsou vyvíjeny a prováděny za účasti organizací romské komunity,
- romské organizace občanské společnosti jsou zastoupeny v monitorovacích výborech operačního programu fondu EU, v jehož rámci se provádí konkrétní opatření zaměřená na zlepšení stavu životního prostředí v oblastech, kde Romové žijí (zejména v marginalizovaných romských komunitách),
- romské organizace občanské společnosti se zapojují do monitorování výsledků opatření provedených za účelem zlepšení stavu životního prostředí v oblastech, kde Romové žijí (zejména v segregovaných romských komunitách),
- vládní a správní orgány (na ústřední a místní úrovni) zohledňují ve svých rozhodovacích procesech

v oblasti zdravotní péče informace od romské občanské společnosti, zejména od sítí romských zdravotnických mediátorů.